

Lejontämjaren

Varför berättar man inte om att man blir mobbad? Simon bär på sin hemlighet in i det längsta. *Lejontämjaren* handlar om att vänskap, att våga lita på någon och om att finna modet inom sig själv. Den skildrar också den känsloladdade process som uppstår när en ny familj skall ta form och barnen hamnar i kläm.

Rekommenderad från åk 2

En filmhandledning av
LOUISE LAGERSTRÖM

Handling

Nioårige Simon lever ensam med sin mamma Karin sedan fadern dött. De har en bra relation och pratar om det mesta. Ett stort problem som Simon däremot undanhåller sin mamma är att han dagligen trakasseras i skolan eller på vägen hem, av den två år äldre Alex, kallad Kobran. Simons bästa vän Tove är dock hans förtrogna och stöttar honom. Självt finner han också styrka i en lejongestalt som han då och då frammanar för sitt inre. Han fantiserar att lejonet jagar iväg en skräckslagen Alex.

När Karin en kväll skall gå ut med väninnorna misstänker Simon att det är någon ny kille på gång. Senare på kvällen smyger Simon ner från sitt rum och får se en naken man med kalsonger på huvudet dansandes en sorts apdans i badrummet. Han ser mannen och mamman ömsint ta farväl av varandra i hallen och rusar bestört upp till sitt rum. Vid frukosten när han förhör sig om vad "han" heter blir mamman hemlighetsfull och låtsas att det bara var en "vän" på besök.

Efter en incident i skolmatsalen, där Tove kastat ett glas mjölk i ansiktet på Alex efter att han förnedrat och kört med Simon, tycker Tove att det är dags för Simon att berätta om mobbningen för någon vuxen. Simon blir rasande och kräver att hon lovar hålla tyst. De lyckas smita från Alex och hans kompisar inne på skolan men på vägen hem överrumplas Simon av Alex och får rejält med stryk.

Karin bjuder hem Björn, som "kalsongmannen" visar sig heta, på middag för att den måttligt roade Simon skall få bekanta sig med honom. Tove föreslår att han skall sätta en spik under däckets på Björns bil så att det blir punktering. Då kanske han blir bortskrämd.

Är man mobbad är det inte helt fel med ett lejon vid sin sida – om så bara i fantasin (lejonet kommer från Spanien och fotograferades separat i blueprint och kopierades in i bilden).

Middagen går ganska bra även om Simon är demonstrativt sur till en början. Björn, som erkänner att han varit nervös inför deras möte, försöker att bryta isen. När det visar sig att han varit i Afrika och mött ett riktigt lejon tänker sig Simon att Björn ändå kan vara bra att ha, inte minst som skydd mot de som är starkare. När Björn upptäcker punkteringen säger han inget trots att han mycket väl förstår att det är Simon som satt dit spiken.

En ny middag planeras och nu skall Björns son Alex följa med. Simon som bara känner honom under namnet Kobran inser inte att det är hans plågoande som snart skall stiga in genom dörren. Simon håller god min, och bortförklarar stora sår och blåmärken på ryggen med att han ramlat med cykeln. Men när pojkarna blir ensamma överfaller Alex Simon och kommer med nya hot. Det är nu upp till Simon att se till att deras föräldrar gör slut med varandra, menar Alex. Annars!!

Simon tar hjälp av Tove att skriva ett avskedsbrev från Karin till Björn. Inspiration finner de i en kärleksroman. "Farväl o fagra dröm. Vi ses aldrig mer. Karin." Simon smugglar ner kuvertet i Björns jackficka när Björn och Simon gått till en spelhall för att spela flipper. Nu berättar Björn att Alex mamma, Anna, lämnat dem för en annan man och nu är Alex så arg och besviken att

han inte vill träffa henne mer.

De vuxna börjar tala om att flytta ihop och bägge pojkarna blir förtvivlade, särskilt Simon. Vad skall han göra? Alex cyklar upprörd hem till mammans hus men vågar aldrig ringa på.

Så kommer flyttlasset och Simons mardröm tycks fullbordad. En liten tröst blir den äkta lejon tand som Björn ger till Simon och som Björn säger sig ha fått av en afrikansk masai. Alex får sovrummet på övervåningen nära Simon och vi ser hur han försiktigt lägger ner ett fotografi av sin mamma och honom själv i byrålådan. Som en gardering för att Alex skall lämna Simon i fred ger Simon honom sin fulla spargris och lovar honom sin veckopeng. Alex fnysar bara till svar.

Simon känner sig med rätta hotad av Alex närvaro och installerar en hemgjord ringanordning på sin sovrumsdörr. Samtidigt försöker han hitta på något nytt som kan spräcka Björns och Karins relation. Simon lyckas övertyga mormodern om att Björn är otrogen och hon berättar i sin tur detta för Karin. Konspirationen slutar istället med att Karin slänger ut mormodern.

Samtidigt har någon börjat ringa anonyma telefonsamtal. Björn misstänker Alex mamma och åker hem till henne och ber henne sluta. Karin föreslår att Alex skall ta kontakt med sin mor men han blir bara arg. Simon smyger in i Alex rum och råkar ha sönder glaset på

Alex foto. Han blir så skraj att han springer hem till Tove och sover över där.

Nästa morgon hör han hur Tove ringer hans mamma för att avslöja mobbingen. Simon rycker luren från henne och slänger ner henne på golvet så att hennes stereo går sönder. I skolan efteråt talar de inte med varandra.

Alex och hans kompisar ger Simon stryk än en gång och tvingar ner honom på marken där de drar av honom både byxor och skärp. Innan Alex födelsedag om två veckor skall Simon ha "ordnat" så att Björn och Karin separerat, annars! När Simons mormor hämtar honom från skolan upptäcker hon de nya skadorna på ryggen. Istället för att säga sanningen påstår han att Björn tillfogat dem.

Karin slänger ut Björn, och Alex blir nöjd. Men det dåliga samvetet hinner upp Simon och han erkänner för sin mamma att han ljugit och att det var Alex som gjort honom illa. De beger sig till Alex födelsedagskalas och denne erkänner att han slagit Simon en gång. Björn och Alex flyttar in igen och Simon börjar på judokurs för att kunna försvara sig bättre. Men mot Alex fula trix på natten har han inte en chans.

Som ett sista försök att lugna ner Alex bestämmer Simon sig för att sammanföra Alex med hans mamma. Tillsammans med Tove listar han ut var hon bor. Han smiter in genom hennes olåsta dörr och upptäcker ett likadant foto som det Alex har. När mamman så dyker upp gömmer sig Simon bakom en gardin. Plötsligt ringer Björn på dörren och ber henne sluta försöka ta kontakt med Alex. När han gått lyckas Tove distrahera mamman så att Simon osedd kan ta sig ut.

Björn föreslår att ha och pojkbarna skall göra en utflykt och sova över i en fiskestuga för att ha lite mysigt tillsammans. Under morgonen när Björn är borta en stund kommer den totala urladdningen. Alex som blivit avundsjuk på att Simon fått pappans lejonandeldar upp den i den öppna spisen vilket får Simon att bli så rasande att han överfaller Alex med en stol och jagar ut honom i skogen. Simons ursinne visualiseras av ett rytande lejon och utan att vi ser det i bild skadas Alex svårt.

Karin och Björn tycks vara beredda att kapitulera inför den hopplösa situationen. Simon föreslår för Alex att de skall uppsöka hans mamma. Alternativet är att de skall fortsätta att hata varandra för evigt. Simon skjutsar dit honom på sin cykel. Alex mamma blir överraskad och lycklig och efter att ha packat upp de födelsedagspresenter hon föreberett ligger han tryggt i hennes knä framför tv:n.

Mobbaren och hans offer – och då går föräldrarna och blir kära i varandra! . Linus Nord och Erik Lager i rollerna som Alex och Simon.

Väl hemma säger Simon att de nu måste berätta allt för sina föräldrar. Alex går motvilligt men ändå lättad med på förslaget. I en sista bild dyker lejonet upp och Simon kan nu be det att ge sig av. "Jag behöver inte dig längre."

Att inte berätta

Simons väl bevarade hemlighet är att han mobbas av den två år äldre Alex. När mamman och mormor upptäcker hans skador kommer han med bortförklaringar som att han har ramlat på cykeln. Trots upprepade hot och slag från Alex håller Simon tyst. Han försöker istället muta sig ur knipan eller bara ligga lågt.

★ Varför vill Simon inte berätta? Kan man förstå hans tankar? Är han kanske rädd att ingen skall tro på honom eller att situationen blir värre om vuxna blir inblandade?

Björn vinner snabbt Simons förtroende och hade han inte varit Alex pappa hade han kanske vågat berätta om sin fruktansvärda situation för honom. Nu blir det hela komplicerat och till slut skyller Simon sina skador på att Björn miss-handlat honom.

★ Varför skyller Simon på Björn? Även då Alex erkänt tonar Simon ner allvaret och säger att det hänt bara en gång. Finns det någon anledning för honom att försvara Alex? Vilka egenskaper har Björn som ändå gör honom till en bra lyssnare och bundsförvant, någon att lita på?

★ Hur gör man om man befinner sig i Simons situation? Vem är bäst att prata med, en kompis, lärare, föräldrar eller kanske en vuxen man inte har så nära

relation till? Borde de vuxna i filmen ha tolkat signalerna bättre? I stället för att acceptera Simons förklaring av blåmärkena borde de inte ha forskat djupare i problemet?

När Tove vill att han skall berätta för någon vuxen om mobbingen blir han vansinnigt arg. Han tvingar henne att lova, "på allt blod i hela kroppen", att hålla tyst. Tove visar sig vara en lojal vän som står vid Simons sida. Hon vågar ta ställning, till och med sätta sig upp mot mobbaren. Som när hon slänger ett glas mjölk i ansiktet på Alex när han förnedrar Simon i skolmatsalen genom att tvinga honom att hämta mjölk och spottar i hans mat. Dessutom vågar hon ringa till Simons mamma för att berätta hur det ligger till med risk för att vänskapen till Simon blir förstörd. För en tid är den också det men när Simon sedan tar kontakt då han behöver hjälp för att hitta Alex mamma ställer hon upp.

★ Tove har en svår roll och en tung hemlighet att bära. Fundera över på vilket sätt hon bevisar att hon är en god och lojal vän. Har ni någon gång befunnit er i en sådan situation när ni vetat att någon mobbats och inte kunnat eller vågat berätta? Tove visar ingen rädsla men fundera över vad hon riskerar genom att umgås med, och stå upp för, den som blir mobbad?

Mobbaren

I *Lejontämjaren* möter vi inte bara offret för mobbing. Även mobbaren har en stor roll och filmen försöker ge några svar till varför just Alex blivit den som mobbar. Alex mamma lämnade familjen och det har satt djupa spår i Alex. Utåt sätt håller han upp en hård fasad av att

inte bry sig. Han till och med talar om att han skulle slänga saker på sin mamma om hon dök upp. Samtidigt vet vi att han ömt vårdar ett foto av honom själv och mamman. När han blir ledsen efter att ha insett att de fyra skall bo ihop, flyr han till mammas hus men är för rädd för att ringa på. Det är tydligt att han saknar henne men inte vet hur han skall våga ta kontakt igen. När Karin föreslår att de skall ta kontakt med mamman vägrar han.

Vi förstår aldrig riktigt varför Alex valt att mobba just Simon. Kanske för att han är mindre, men även för att han utstrålar en grundtrygghet som Alex saknar. I en scen kommer Simons mamma, som är brevbärare, till skolan, och Alex tittar surt, men säkert också längtansfullt, på när hon kramar om Simon. I andra sammanhang, under en basketmatch till exempel, visar sig Alex vara en bufflig spelare och visas ut från matchen. Han bearbetar sin längtan efter trygghet genom att vara aggressiv.

★ Det finns ingen ursäkt för att mobba eller trakassera någon annan. Men det är bra att påminna sig att det nästan alltid finns en orsak till att någon blir en mobbare. Fundera över hur filmen försöker förklara de bakomliggande orsakerna till att Alex har så mycket sorg och ilska inom sig och är så missnöjd med tillvaron. Kan vi till och med tycka synd om honom?

★ En mobbare är sällan ensam och Alex har en liten skara killar kring sig som går hans ärenden eller bara betraktar mobbningen av Simon. Vad är det för killar egentligen? Varför är det så lätt att bara hänga på och frysa ut någon när man kanske egentligen inte vill? Vad krävs för att säga emot?

Att finna sin styrka

I det längsta kämpar Simon med sina problem. Styrka hittar han i det fantasilejon som i hans värld är hans beskyddare och trygghet. I en drömsekvens i filmens inledning bussar Simon lejonet på Alex om denne inte lovar att sluta slåss. Hos lejonet får han muskelstyrka när han verkligen behöver det.

Som när han och Alex befinner sig i fiskestugan och Simon förstår att Alex slängt lejonanden i elden. Då uppbringar han mer styrka än han någonsin anat och Alex får för första gången stryk av Simon.

Simon flyr i fantasin ofta till Afrika och är något av en savannexpert. För

honom är lejonet makt och styrka och till hans glädje delar Björn hans fascinationen för lejon och har till och med sett ett livs levande när han var i Afrika. Han fick dessutom en lejon-tand av en masai som han ger till Simon.

★ Varför har Simon valt just ett lejon som sin följeslagare? Varför blir lejonanden så värdefull och symbolisk för honom? I slutet av filmen säger han åt lejonet att han klarar sig själv nu. Vad har han funnit för ny styrka som gör att han vågar tro på sig själv?

★ Varför tror ni Alex kallas för Kobran? Simon hittar Alex svaga punkt och lugnar ner honom. I slutet skjutsar Simon Alex på sin cykel och Alex lutar sig tryggt mot sin nya halvbror. På vilket sätt har Alex fått ro?

En ny familj

”Vi fyra i den här bilen. Det är bara så bra”, säger Björn när de efter en shoppingrunda äter korv. Hos honom och Karin finns drömmen om den perfekta familjen och ingen av de två ser något hinder i att Björn och Alex flyttar in trots att de inte känt varandra så länge.

Även om *Lejontämjaren* skildrar en veritabel mardröm för Simon, att tvingas flytta ihop med sin värsta fiende, så är en ny familjekonstellation alltid känslig även i ”normala fall”. Det är det en prövning att plötsligt dela livet med nya människor. Simon har varit nummer ett för sin mamma hela tiden, hennes ”darling”. Nu skall han dela hennes uppmärksamhet med Björn och hans nya ”bror” har plötsligt rättigheter och anspråk. Om pojkar fick välja skulle de vilja ha det som förut. Alex skulle nog helst se att mamman kom tillbaka.

★ Att nya familjer bildas är något som många får uppleva. Men det är inte lätt att acceptera att en ny förälder och nya ”syskon” kommer in i ens liv och konkurrerar om det som man själv alltid haft ensamrätt på. Simon och hans mamma brukar till exempel ligga ”dubbelmumie” i soffan. Något som bara de har haft tillsammans när de skall mysa. När Karin föreslår att Alex skall få göra det ser Simon på i smyg. Vad tror ni han känner och tänker i det ögonblicket?

I vissa stunder kan det verka som om de fyra verkligen utgjorde en enda glad familj. De har ganska roligt i

köpcentret när de har vattenpistolkrig och efteråt verkar det som om pojkar-na funnit varandra.

★ Hur kommer man överens i en ny familj? Barn har ofta inte så mycket att säga till om i en sådan här situation utan är hänvisade till vad vuxna bestämmer. Sviker föräldrar, både i filmen och i verkliga livet, ibland när barnen kanske behöver mer tid? Borde barn få mer att säga till om? Hur delar man på föräldrarnas kärlek och uppmärksamhet när man blir flera? Blir rivaliteten annorlunda mellan halvsyskon än biologiska? Hur tänker ni er att drömfamiljen ser ut?

★ För Alex är känslorna också upprörda och svåra att hantera. Han känner sig svartsjuk när Simon får bra kontakt med Björn och lejonanden blir ett bevis för att Simon betyder något speciellt för Björn.

Förhållandet mellan Alex och hans mamma kompliceras av att Björn inte verkar vilja att de skall ha kontakt. Försöker han rent av hindra Alex? Varför i så fall? Även om Alex säger att han inte vill träffa henne, borde Björn nog ta reda på hur Alex verkligen känner. Är det viktigt att ha kontakt med bägge föräldrarna även om man inte bor ihop? Hur skulle Alex föräldrar kunna lösa umgänget så att det fungerar? Diskutera gärna om egna erfarenheter med nya familjer.

Svart eller vitt?

När vi ser på film vill vi ofta som publik finna en hjälte eller åtminstone kunna dela upp onda mot goda så att vi vet vem vi skall sympatisera med. I *Lejontämjaren* handlar det om ganska vanliga människor med goda sidor men även fel och brister. Alex är väldigt arg ibland men allteftersom får vi ledtrådar till varför han agerar som han gör, något som också gör honom mer trovärdig.

Men även de andra som vi först tycker är lite snällare visar sig ha både egoistiska och manipulativa sidor. Björn orkar inte ta ansvar för sin son varken i separationen eller när de försöker bilda den nya familjen. Hans egna ouppklarade känslor har gjort att han inte vill låta sonen umgås med Anna som vi förstår lämnade honom för en annan man. Karin i sin tur är uppslukad av sin förälskelse och vill inte se Simons problem trots att det är ganska uppenbart hur han mår. Mormodern tycks inte vilja att något skall förändras och lider av ett stort kontrollbehov. Simon försö-

Björn (Magnus Krepper) är en komplicerad "pappa" i en film om mobbning men som även handlar om familjeroller.

ker att skrämman bort Björn genom att sätta en spik under däckets eftersom han egentligen vill behålla mamman för sig själv. Den enda som framstår som genuint god och oegennyttig är Tove som visar trofasthet, kärlek och kurage trots att hon egentligen inte vinner något på det.

Relationer och konflikter sätter filmens personer på prov. Det är inte alltid lätt att vara generös och sätta andra före sig själv.

★ Fundera vidare över hur skildringen av karaktärerna med alla sina egenskaper gör dem realistiska och trovärdiga. Hur tycker ni barnen och de vuxna betar sig mot varandra?

Miljöer som berättar

Ett dominerande tema i *Lejontämjaren* är den mobbning som Simon utsätts för av Alex. Mobbning kan förekomma därför att ingen anar eller vill se att den pågår. I filmen, precis som i verkligheten, blir skolan den spelplats där en ung person oftast är mest utsatt. Där finns inga föräldrar och mobbaren ser oftast till att utföra sin förföljelse när ingen lärare har uppsikt. I skolmatsalen, på skolgården eller i gymnastikens omklädningsrum. Alex ser till att ta vara på just de ögonblicken och han behöver bara lura Simon bakom ett hörn av skolgården för att ingen skall se att han tvingas ner på marken och får byxorna neddragna.

De första bilderna vi ser från deras

skola är en övergiven skolgård med en basketboll som rullar övergiven över asfalten. Portar slås igen med ett dån som vore det ett fängelse. Visserligen visar det sig vara en av Simons dagdrömmar men känslan av skolan som ett hotfullt ställe förstärks.

★ Fundera över hur filmen berättas genom att just välja skolmiljön om Simons utsatthet. Hur framställs lokalerna, skolgården och även de lärare som är där för elevernas skull. Skolan är ett ställe man tvingas vara på och man tillbringar stor del av sin tid där. Om det finns något hot i skolan påverkas naturligtvis hela ens tillvaron. Diskutera varför det är viktigt att känna sig trygg i skolan.

När Björn och Alex flyttar in får Alex rummet bredvid Simon på övervåningen. På det sättet blir Simon återigen instängd med sin plågoande som utnyttjar situationen och gör saker utom synhåll från de vuxna. Det hjälper inte att Simon gillrar ett larm på sin dörr, Alex har det fysiska och mentala övertaget.

★ Alex utsätter Simon för en del otäcka övergrepp, inte minst när han sover. Fundera över hur filmen arbetat med skräckeffekter för att betona Alex farlighet. Till exempel ljudet av hotfull musik, ormväsande (han kallas ju Kobran) och hans sätt att agera i mörkret när Simon sover.

Läs mer om mobbing

På www.friends.se finns information om organisationen Friends som bistår skolor i deras arbete med att bygga upp en plan mot mobbning.

Hos Rädda Barnen finns faktaboken *"Mobbning bland barn och ungdomar"* av Dan Olweus som ger vederhängtig information.

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Sverige 2003

Manus: Unlimited Stories; Mikael Bengtsson, Ola Höglund, Lovisa Löfhagen, Robert Olsson, Nicklas Rockström, Sara Wadell

Regi: Manne Lindwall

Foto: Håkan Holmberg

Klippning: Darek Hodor

Musik: Bengt Nilsson

I ROLLERNA

Simon – Erik Lager

Karin – Lisa Lindgren

Björn – Magnus Krepper

Alex – Linus Nord

Tove – Ebba Wickman

Mormor – Irma Erixon

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 92 min

Format: 1:1,66

Ljudsystem: DTS Stereo

Censur: Från 7 år

Svensk premiär: 14 februari 2003

DISTRIBUTION

Sonet Film, Box 201 05, 161 02 Bromma

Tel: 08-555 248 00, fax 08-28 58 34

info@sonetfilm.se